

„Nagyon tetszett, ahogy hullik a forgács”

FAESZTERGÁLYOS-MŰALKOTÁSOK A DISZELI FIÚKTÓL

Teimel Alexandra

Amikor először hallottam róluk és kicsit kutattam utánuk a világhálón, szó szerint meghatódtam. Valószínűleg a harmónia miatt, ami belőlük és a köztük lévő kapcsolatból árad, meg aztán a szenvedélyük, munkájuk gyümölcsei is teljesen magával ragadtak és azóta is fogva tartanak. Azok a formák, színek, illatok. Minden, amit egy fa adhat, ott rejlik apa és fia szeretetben alkotott darabjaiban. Kifinomultság, szépség, az a bizonyos „megérinteném” érzés keríti hatalmába az embert Szabó János és fia, Milán, a diszeli faesztergályosok munkái láttán.

– A termékskálát nézegetve, akad néhány kis kérdőjelem, például, hogy mi is az a frézertartó? – kérdezem Janit, aki mosolyogva azonnal valamiféle fogtechnikában használatos maróeszköztől magyaráz. Miért is? Hát, mert a 41 éves fiatalember főállásban fogászati termékek forgalmazásával foglalkozik és az inspiráció akkor éppen a fogtechnikán érte utol. Őt éve az esztergálás sem csupán hobbi és szenvedély többé, hiszen a vállalkozásuk már híriket viszi bel- és külföldön egyaránt. Használati és dísz tárgyaik sokaknak szereznek örömet, sőt, bútorasztalosokkal is dolgoznak együtt a fiával, ha valami igazán különleges igény érkezik a megrendelőtől. De hogyan is kezdődött mindez?

– Eredetileg asztalosnak tanultam, de nagyon keveset dolgoztam a szakmában. Vendéglátóskodtam 13 éven keresztül, de hiányzott a fa. Amikor ideköltöztünk, adottak voltak a feltételek, adott volt a hely: először csak egy garázs, később az vált a műhelyünké.

”

Kis barkácsológépeink voltak csak akkor, de ezzel elindultunk és apránként felépítettük a műhelyünket. Minden pénzt visszaforgattunk, és ma már olyan gépparkkal rendelkezünk ..., amellyel igazán precízen lehet dolgozni.

Talán a véletlen vagy a jószors játszott közre, amikor Chris barátom, aki Angliában él (múlt havi lapszámunk egyik főszereplője: a lépcsőkészítő Chris Izing), meghirdetett egy játékot az egyik közösségi oldalon. Mi pedig részt vettünk benne, és nyertünk egy faesztergát. Kis barkácsológépeink voltak csak akkor, de ezzel elindultunk és apránként felépítettük a műhelyünket. Minden pénzt visszaforgattunk, és ma már olyan gépparkkal rendelkezünk – szalagfűrész, spiráltengelyes vastaganyag gyalu, gérvágó, oszlopos fűrész, 3,5 lóerős eszterga, élezőgép, láncfűrész a rönkökhöz –, amellyel igazán precízen lehet dolgozni.

– A porszívásra kell még jobban odafigyelnünk – szól közbe a 16 éves Milán, aki ugyanabban a szakközépiskolában – Tánicsics Mihály, Veszprém

”

Inkább nekem volt félelmetes, amikor Milán először odaállt az esztergához – fűzi hozzá Jani –, de megoldottuk. Mindenhez bátran nyúlt, nem félt attól, hogy esetleg elvágja a kezét, persze egy hatéves semmitől se fél, de a viccet félretéve, mindig a biztonság volt az első.

– tanulja az asztalosmesterséget, amelynek padjait évekkkel ezelőtt apukája is koptatta.

– *Hány éves is voltál, amikor apa először levitt a műhelybe? Most már eléggé felnőttnél, de azért egy-két videón és fotón még igencsak aprócskának tűnsz az esztergapadhoz képest.*

– 6–7 éves lehettem, de nem apa vitt, magamtól mentem – mondja határozottan a fiú, aki kiskora óta állandóan barkácsolt, és már az első játékaik között is a műanyag kalapács volt a nyerő.

– *Anyá nem aggódott, amikor a szerzőszámok közelébe mentél?*

– Hát aggódott kicsit, de tudta, hogy

apa itt van, vigyáz rám, és ez megnyugtatta.

– Inkább nekem volt félelmetes, amikor Milán először odaállt az esztergához – fűzi hozzá Jani –, de megoldottuk.

Mindenhez bátran nyúlt, nem félt attól, hogy esetleg elvágja a kezét, persze egy hatéves semmitől se fél, de a viccet félretéve, mindig a biztonság volt az első.

– Most is többször hallom apától és a mesteremtől, Bandi bácsitól, aki apát is tanította, hogy az anyag biztonságos, rezgésmentes rögzítése a legelső, utána kezdődhet a munka. De én mindig megkérdeztem, mit, hogyan

kell használni, hogyan biztonságos. Így megúsztam a nagyobb sérüléseket, de persze, azért néha egy-két apróság előfordult. Például a csiszolópapír felsértette a kezemet, meg ilyesmi. De annyira szerettem mindig a műhelyben lenni, hogy ami egy hobbinak indult, már szenvedéllyé vált. Mindig szerettem a fa világát, nagyon tetszett, ahogy hullik a forgács, és nagyon jó érzés szép dolgokat létrehozni. Amikor pedig megtudtam, hogy ebből állás is lehet, nem is volt kérdés az irány, és a folytatás is adja magát.

– Emlékszel esetleg, mi volt az első önálló munkád?

– Egy váza, amit egy régi, nyereményjátékon nyert esztergával készítettem. Csörgött-zörgött a gép, de a végeredmény nagyon szép lett. – És csak egyetlen karc van rajta – mutatja büszkén az édesapa. – Már akkor ügyeltünk a felületi minőségre, hogy arányos legyen, és jó érzéssel járjon át, amikor hozzáérsz. A mai napig az különböztet meg bennünket a többi famegmunkálótól, hogy nagyon figyelünk a részletekre, a felületi minőségre. Ha valaki tőlünk vesz egy tárgyat, akkor az összes érzékszerve azt mondja: ez kell nekem. Külön figyelünk az illatra, balzsamozzuk a fát, hogy kellemes legyen a tapintása és mindig simának, karcmentesnek kell lennie. A másik fontos dolog, hogy bevonjuk a vevőinket az alkotás folyamatába. Nem probléma számunkra lefotózni vagy éppen videófelvételt készíteni a műhelymunkáról, mert ezáltal nemcsak a készterméket kapja meg a vevő, hanem kicsit részévé válik a tevékenységnek is.

– És apa, azt se felejtjük el, hogy mennyire örülnek akkor is, amikor mondjuk elhozzák a nagyszülő által ültetett,

de már kiöregedett gyümölcsfát, és abból készítünk egy használati vagy dísz tárgyat. Így az érzelmi kötődés még erősebb, tovább él a papa fája. És ez nekünk is nagyon jó érzés.

– Szereted, ha apa segít, vagy inkább önállóan tevékenykedsz?

– Már önállóan jobban, de azért még vele is.

– Megy a feje után és már nem enged nagyon beleszólni – vág közbe Jani és nevetnek mindketten. – Próbálkozhatok én, de ha azt mondja: így csinálom, akkor belenyugszom. Tanácsokat elfogad és a veszélyekre felhívom a figyelmet, arra azért mindig kapható. Nagyon jó a térlátása és kiváló ötletei vannak, szóval igazi partner számomra.

– Gondolom, készítettél valakinek már ajándékot is.

– Persze, jó régen egy kaparófát a macskáknak családi programként. Ez még ma is megvan, úgyhogy igazán jól sikerült.

– Mi a jó az esztergálásban?

– Az alkotás. Elérni azt, hogy amit csinálsz, azzal örömet tudj szerezni magadnak és másoknak. Fával dolgozni mindig a természet közelségét jelenti. Amikor dió, nemesített tuja vagy cse-resznye kerül a kezembe, az különösen jó a könnyű megmunkálhatóság, a szép színek, az érezet és az illatok

”

A görcs is lehetőség, keresem is a fában, csodákat lehet vele művelni, például a vázákon nagyon jól mutat. A lényeg, hogy bármit is készítünk, szívvel-lélekkel tesszük.

kavalkádja miatt. Számomra fával dolgozni kikapcsolódás, megnyugtató és inspiráló is egyben. Mivel szeretem csinálni, szívesen nézek szembe bármilyen feladattal, és még nem jött szembe olyasmi, amivel nem tudtam megbirkózni.

– Van olyan termék, amit te találtál ki?

– Igen egy pörgettyű rugóval, ami még pattant is. Sokat játszottam vele. És egy időben csináltam vagy harminc madáretetőt, és az összes ott lógott a kertben, azon a négy-öt gyümölcsfán. Klassz volt.

– Ezeket aztán vittük a vásárokbá, sok minden mással együtt. Az emberek odajöttek, élöben esztergáltunk, és

persze egy hat-hétéves gyereket látni, hogy ilyesmit csinál, ráadásul nagyon szépen, pontosan, ez nagyon tetszett a közönségnek. Leginkább tőle vettem mindent – idézi fel mosolyogva az emlékeket Jani.

– Nagyon jó volt, mert nemcsak kirándultunk, hanem beszélgettünk is, sok embert megismertünk, akik aztán később is felkerestek bennünket. Nekem tetszett, de apa azt mondja, már sajnálná rá az időt, és dolgozunk így is eleget.

– Megéri ma Magyarországon ilyesmivel foglalkozni?

– Hát ez nagyon jó kérdés. Megéri, de nagyon sok munkát kell beletenni –

vélük mindketten. –Nem is az esztergálásba, hanem a marketingbe. A nehézség abban rejlik, hogy meggyőzd a vevőt, miért pont tőled vegyen, miért téged válasszon. Ezért például sokat videóznak, jelen vagyunk a közösségi oldalakon, mert mindenhol ott kell lenni. De ennek a sok befektetett energiának megvan a gyümölcse. Már ajánlanak minket, asztalosoknak is dolgozunk, hála Isten, megy a szekér. A vásárlók, megrendelők sokszor konkrét rajzzal, elképzeléssel keresnek bennünket, és ez nagyon jó. Több, mint 10 éve esztergálunk, mindent kézzel készítünk ma is, de még így is megéri. Mindig azt mondom, hogy ez nem is hobbi már, hanem hivatás. Minden nap lemegyünk a műhelybe, vasárnap meg takarítunk úgy rendesen, ahogy kell. Jó kis időtöltés ez, számunkra öröm, és ez adja az egész esszenciáját.

– A termékeitek valóban szemet gyönyörködtetőek. Jani, mesélnél kicsit a Kokesi babáról, a díszeli csiguszról, a fonalvezető tálról?

– Mindegyiknek megvan a saját története. A babát azóta készítjük, amióta egy hosszabb időt Keleten töltő anyuka megkeresett, hogy szüksége volna ilyen natúr, fababákra, szívesen megfestené a gyerekekkel. Megosztotta, azóta sokan keresik, én meg nagyon

szívesen készítem. A csiga a kereszt-lányom jele volt az óvodában, onnan jött az ötlet. A fonalvezető tálat pedig egyszer rég egy rövidáruboltos hölgy kérte. Sokallta az árát és nem kellett neki. Megcsináltam kisebbnek, valaki azt is megosztotta a közösségi oldalon és azóta rengeteget eladtunk belőle.

– És a meseszép Shon Sugi Ban tölgytől? Kötődsz a keleti kultúrához?

– Egy japán bácsi csinálta, nagyon tetszett a munkafolyamat és a végtermék is, ezért elkészítettem én is. Szeretem a szusit, de egyéb kötődésem nincs a keleti, a japán kultúrához.

– Figyelemmel kíséred esetleg külföldi szakmabeliek munkáját? Christ már említetted.

– Három ember tevékenysége lenyűgöz, két angol és egy ír kolléga munkái tényleg figyelemre méltóak, a simító-késsel hihetetlen dolgokat művelnek. De az igazi inspiráció van úgy, hogy álmomban érzem. Volt is már olyan, hogy félálomban szóltam: „esztergálok, bocsánat”. Azonban a fa adja magát. A színe, az erezete, a szálirány, minden ott van, csak észre kell venni. Mutatja az, hogy mit lehet belőle készíteni. A nedves fa illata páratlan, de használunk olyan anyagokat is, ami „feltűzeli” a fa illatát, színét. Az ezret pedig a formát adja, játszani lehet az ívekkel. A görcs is lehetőség, keresem is a fában, csodákat lehet vele művelni, például a vázákon nagyon jól mutat. A lényeg, hogy bármit is készítünk, szíveleléssel tesszük. Nagyon odafigyelünk a minőségre, és a kitűnő eszközeinknek köszönhetően a fán adódó kisebb hibákat is úgy javítjuk a kiváló felületminőség elérése érdekében, hogy abból

semmit nem lehet észrevenni.

– Emlékszem a videóra, ahol a kis Milánnak mutatod a tálon az apró lyukakat, aztán együtt javítjátok. Hogyan is történik ez?

– Knottfillert használunk. Ha kevert színű, akkor még szebb eredményt tudunk elérni. Megtisztítjuk a lágy részekből a fát, tapadó felületet kell létrehozni. Az oldalát vésővel megböködjük, aztán belenyomjuk az anyagot a lyukba,

majd hirtelen lehűtjük, mondjuk egy alumíniumhasábbal. A felesleget levágjuk, megcsiszoljuk, felületkezeljük. Ha esetleg nedvesebb a fa, a pár mm-es mozgást leköveti az anyag, ezért is nagyon szeretjük.

– A fiú tanul az apától vagy apa is a fiától?

– Szerintem is-is. Nem apa? – néz Milán kérdően, de hamar érkezik a válasz. – Én is így gondolom. A biztonságra, a kitűnő minőségre mindig nagy hangsúlyt fektetünk és Milán figyel rám, én pedig örülök a jó ötleteinek.

– A család szívesen használja akár dísz tárgyként, akár használati eszközként a termékeiteket?

– Az édesanyámnál szinte minden van, leginkább a vágó- és gyúróeszközök viszik a pálmát. De a gyümölcsöstálakat vagy a dagasztótálat is nagyon szívesen használja. A feleségem kedvence pedig a kézre álló sodrófa – mondja végezetül Jani, én meg csak zárójelben hozzáteszem, ez a hasznos fahenger a dizeli esztergályos fiúk mellett valószínűleg nem „nevelőeszköz”, csupán a tészták nyújtását szolgálja... ■

